

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. ij. An essentiæ ab æterno habuerint aliquod esse actuale ante ipsam
existentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

Quæst. II. Sect. II. Essentia ab æterno. 633

Doctorem, ut recte ostendit Suarez *disp. 31. sect. 6.* repugnant autem quidam Recentiores etiam Theologi, qui multa hinc disputant de distinctione scientia simplicis intelligentia in Deo, à scientia visionis; altera enim est scientia possibilem, altera existentium: unde si non differt conceptu essentia ab existentia, sequitur neque distingui conceptu duas illas scientias; quæ tota doctrina nititur leuissimâ vocum æquiuocatione, ut patet.

Probatur. Ratio est, quam nuper indicaui, quia existentia non potest esse essentialis enti contingenti, qualis est omnis creatura: sed si essentia creaturæ formaliter esset eius existentia, sequeretur existentiam essentialem esse creaturæ; tota enim ratio cur, existentia essentialis sit Deo, est quia existentia est formaliter essentia Dei, qui propterea dicitur reuera ens per essentiam: ergo existentia creaturæ non est formaliter eius essentia, alioqui verum omnino esset, quod creatura est ens per essentiam, seu existens essentialiter. Deinde quando dicimus essentiam Angeli v. g. non esse illius existentiam, sensus non est, quod eius essentia non sit eius essentia; hoc enim est aperte falsum: sed si essentia & existentia Angeli identificantur conceptu, sensus huius propositionis, *Angeli essentia non est eius existentia*, erit iste: Angeli essentia non est essentia: ergo essentia & existentia non sunt vnum conceptu: est autem certum, quod de solo Deo verum est, eius essentiam esse existentiam.

Eius fundamentum. Dico secundo, explicari recte posse distinctionem rationis inter essentiam & existentiam absolute sumptas, ut essentia dicat solùm præcisiuam rei quidditatem, quæ definitione explicatur, & à qua res habet quod sit in tali vel tali gradu rerum, talis generis & speciei, & quod ei tales debeantur proprietates; existentia verò dicat statum illum actualitatis, quem essentia de nouo habet, quando de facto inuenitur alicubi in rerum natura. Statum de nouo acquirunt res creatæ, dum producuntur à Deo, & exeunt extra suas causas. Si enim Deus vellet, non acquirerent inquam illum statum, sed manerent semper in statu potentialitatis. Ipse verò Deus statum illum actualitatis ab æterno habuit, eumque vi existentia propriæ sibi vindicat. Fundamentum verò huius distinctionis, quam efficit intellectus noster inter essentiam & existentiam, est indifferentia illa, siue non repugnantia creaturæ ad vtrumque statum, potentialitatis videlicet & actualitatis; cum enim ex se neque hunc, neque illum statum sibi vindicet, siue illum de facto habeat, possumus apprehendere illam præciscendo ab utroque statu; & tunc conceptui nostro respondet conceptus obiectiuus solius essentia; quando verò eam apprehendimus sub statu actualitatis, superaddimus essentia alterum conceptum obiectiuum existentia.

Compositum Metaphysicum. Ex quibus colligo, resultare necessariò ex essentia & existentia compositum vnum Metaphysicum, in quo essentia se habet ut aliquid determinabile, existentia verò ut determinatiuum; cum enim essentia præcise sumpta per intellectum ponatur velut in statu indifferentia ad potentialitatem & actualitatem, actualitas tollit illam indifferentiam, & essentiam determinat ad vnum statum; unde merò essentia rationem habet determinabilis, existentia verò determinatiui.

Solutio primæ dubitationis. Ad primam respondeo concedendo quod essentia in suo conceptu includit rationem entis realis, saltem inadæquatè; unde distinguitur illa minor: sed ratio entis realis includit necessariò existentiam, adæquatè considerata, concedo; considerata inadæquatè, nego. Nam adæquatè considerata ratio entis

A est id quod habet essentiam aptam existere: inadæquatè autem considerata est id quod habet essentiam, seu quod potest habere veras proprietates & effectus præciscendo ab actualitate, & possibilitate. Deinde nego dari processum infinitum in formalitatibus, si formalitas essentia differt à formalitate existentia. Fateor enim quod hæc formalitas existentia præcisa ab essentia, includit rationem entis in communi, atque aded includit essentiam in communi, seu essentiam prout significat conceptum entis in communi; sed non significat essentiam hanc in particulari, v. g. essentiam hominis. Dixi autem existentiam posse præcisci ab essentia in particulari, non ab essentia in communi: ex quo

B Ad secundam responsio eadem est, quod existentia, prout præciscens ab hac essentia in particulari, semper includit rationem entis & essentia in communi. Deinde quando dixi essentiam distingui ratione ab existentia, sumpsi essentiam abstractam à statu possibili & actuali, prout significat id quod ipsa definitione rei explicatur, & est quidditas cui debentur veræ proprietates. Si enim sumatur essentia ut possibilis, includit haud dubiè possibilem existentiam; & si sumatur ut actualis, includit existentiam actualem; idè in conclusione dixi, essentiam specificatiuè actualem, vel possibilem, id est prout sumitur pro pura rei quidditate, distingui ratione ab existentia.

C Denique verum est, essentiam creatam, reduplicatiuè ut creatam, non posse concipi sine creatione & sine existentia possibili & actuali: sed essentia prout abstrahit à creatâ & increata, sine vtraque concipitur; idè creatura non potest adæquatè concipi sine creatione, sed concipi potest inadæquatè sine illa.

Solutio tertiæ. Ad tertiam corrui totum argumentum ex dictis, est enim, ut monui, mera verborum æquiuocatio, quæ si tollatur, explicato nomine essentia, nihil superest de quo possit dubitari. Illa igitur formalitas, quæ est essentia & non existentia, non concipitur ut possibilis, neque ut actualis, ut sæpe monui. Unde, quando abstrahitur essentia ab existentia, aliquid tunc ex parte obiecti concipitur conceptu existentia, nimirum ipsa rei quidditas; & quando concipitur existentia, concipitur aliquid quod non concipitur conceptu essentia, nimirum rei actualitas extra suas causas. Hanc igitur propositionem, Conceptu essentia possibili, concipitur totum quod est possibile, distingo; conceptu essentia possibili reduplicatiuè ut possibili, concedo; conceptu essentia possibili specificatiuè ut possibili, seu abstrahendo à rei possibilitate, nego concipi totum quod erat possibile. Similiter quando concipitur existentia adæquatè secundum quod est actu, verum est concipi totum quod est existens & prius erat possibile; sed quando inadæquatè tantum existentia concipitur, non concipitur totum quod est actu, sed solâ, ut dixi, rei actualitas.

SECTIO II.

An essentia ab æterno habuerint aliquod esse actuale ante ipsam existentiam.

Posito quod essentia & existentia sint à parte rei vna res, disputatur vterius, vtrum antequam essentia creatæ acceperint essentiam, habuerint ab æterno esse aliquod reale: actuale. Certum enim est, illa habuisse esse possibile, de quo dicitur sectione sequenti. De illo igitur esse actuali essentiarum quatuor inuenio sententias, in quibus singulis non moror. Primò enim Vvicleffus volebat essentias non

Prima sententia
Vvicleffus.

esse purum nihil antequam creentur, sed habere verum quoddam esse reale in Deo, quod destructa existentia non destrueretur; atque adeo quamlibet creaturam ratione illius esse realis, & aeterni esse ipsum Deum: quod delirium in Concilio Constantienſi merito damnatum, non eget refutatione; quomodo enim essentia illa, quae prius erat Deus, desinere potest esse Deus? cum Deus sit ens necessarium & immutabile. Imò cum simplicissimus, & vnissimus Deus sit, quomodo essentia illa reuera plures esse possunt, essentia illa vna? Cùm autem dixit Augustinus, creaturas habere quoddam esse intelligibile, & illud esse Deum, intelligendus est de esse eminentiali, quia Deus continet eminenter omnes creaturas; & illud esse est ipse Deus. Deinde habent etiam esse intentionale, siue obiectivum in mente Dei, à quo cognoscuntur. Secunda

sententia. habere quoddam esse in seipsis per emanationem à Deo ut causa exemplari. Quod etiam est vanissimū, quia causa exemplaris nunquam in actu secundo

Tertia sententia. causat, nisi quando efficiens actu operatur. Tertia sententia tribui solet Scoto, quod essentiae rerum priusquam creantur, habuerunt in Deo esse quoddam diminutum, quod acceperint vi solius cognitionis diuinæ. Sed per illud non intellexit aliud Scotus, quàm esse obiectivum & cognitum, quale accipiunt entia rationis dum fiunt. Quarta sententia. est, essentias rerum creaturarum antequam inceperint per productionem existere in singularibus, habuisse quoddam esse vniuersale, positivum & reale, omnino necessarium, actuale, independens à Deo, quod ipsi appellant esse essentiae, distinctum à modo existentiae, qui per creationem superadditur.

Prima dubitatio. Ratio enim dubitandi est primò, quia si essentiae rerum pendent à Deo, sequitur illas mutari posse à Deo; Deus autem rerum essentias mutare nullo modo potest, non enim facere potest ut homo non sit animal rationale: ergo essentiae rerum non pendent à Deo, saltem quoad esse essentiae. Imò cum Deus ab aeterno sit causa exemplaris, oportet ut ab aeterno etiam sit ipsum exemplatum. Denique cum Deus ab aeterno cognoscat omnes essentias, certè si essentiae illae sunt nihil, sequitur nihil Deum cognoscere ab aeterno.

Secunda dubitatio. Secundò esse possibile conuenit nunc actu Petro possibili; nam verè dicitur, *Petrus nunc est possibilis*. Imò nunc Petrus possibilis actu differt à chimæra: sed esse possibile, est aliquid reale: ergo nunc actu conuenit Petro aliqua realitas: ergo essentia Petri actuale nunc habet esse.

Tertia dubitatio. Tertiò ab aeterno verum est dicere, *Homo est animal rationale*: sed hoc verum esse non potest, si essentia non est actu realis ab aeterno; quod probò. Quia subiecto quod est actu nihil, non possunt actu tribui praedicata realia, alioqui subiectum illud esset nihil, & aliquid reale. Nihil, quia supponitur. Aliquid reale, quia reales haberet proprietates. Deinde verbum, *est*, significat actualitatem: ergo quando dicitur, *Homo est animal rationale*; significatur actualitas aliqua hominis, quae si aeterna est, homo habet actualitatem aliquam ab aeterno, quae cum non sit esse existentiae, est saltem esse essentiae.

Essentiae non sunt actu ab aeterno. Dico primò, rerum essentias priusquam producerentur in singularibus, non habuisse vllum ab aeterno esse vel vniuersale, vel singulare, positivum & actuale; sed illas fuisse simpliciter actu purum nihil, tamen dici possunt reales secundum quid, quatenus sunt possibiles.

Probatio. Ratio breuiter est; multa enim congerit Suarez, quibus demonstrat, repugnare fidei esse illud essen-

atiae independens à Deo; omnia enim ab ipso pendent & facta sunt, alioqui creatura secundum se totam non est sub dominio Dei. Ratio, inquam, est, quia omne quod est ens à se ac necessarium, est Deus: essentiae rerum quoad esse illud essentiae, entia sunt à se: igitur essentiae illae quoad esse illud essentiae sunt reuera Deus. Deinde vel Socrates possibilis differt à Socrate actu ali secundu totam suam realitatem, vel secundum nihil. Si primū: ergo Socrates ille, qui nunc est, non erat possibilis. Si secundū: ergo secundum illud, quo differt, non erat possibilis. Si vltimū: ergo Socrates possibilis nō est actu realiter & positivè ante productionem, quia Socrates non est actu existens ab aeterno. Denique à priori ratio est, quia essentia & existentia sunt realiter vnum: sed omnis existentia est à parte singularis & producta, nec est ab aeterno: ergo neque ipsa rerum essentia est improducta, neque ab aeterno.

Dico secundò, dari omnino propositiones aliquas, tum formales, tum obiectivas, aeternae veritatis; id est, ab aeterno veras absolute, non tantum conditionate, etiam in seipsis consideratas, non tantum quatenus in intellectu diuino representantur, & in eo habent esse intentionale. Tres sunt partes conclusionis breuiter probandae.

Prima docet, esse propositiones aliquas ab aeterno veras; tum formales, quae sunt operationes intellectus aliquid enunciantis; tum obiectivas, quae sunt res ipsae prout enunciantur ab intellectu.

Ratio manifesta est, quia quae semper sunt idem, & semper fuerunt idem, eorum vnum semper tribui potest alteri: sed extrema illarum propositionum, *Homo est rationalis*; sunt idem, & semper fuerunt idem: ergo vnum potuit semper tribui alteri. Deinde illa propositio formalis, siue illa cognitio est vera, quae conformis est obiecto: sed ab aeterno cognitio diuina versata circa obiectum necessarium fuit conformis obiecto illi necessario; cognouit enim hominem esse animal rationale, quod est verum, & omnino necessarium: ergo illae propositiones formales fuerunt ab aeterno verae, fuissentque similiter verae, si fuisset ab aeterno creatus aliquis intellectus, qui enunciasset, *Homo est animal*; quia fuisset conformis obiecto. Denique, quod propositiones etiam illae obiectivae verae sint, probatur; quia veritas obiectiva est infallibilitas & necessitas rei, quae cognoscitur: sed res quae cognoscitur, quando dico hominem esse animal rationale, necessaria est, & infallibilis, cum praedicatum sit essentia ipsa subiecti: ergo illa propositio obiectiva aeternam habet veritatem.

Secunda pars asserit, veras esse illas propositiones etiam absolute, non tantum sub conditione, quod illae res existerent. Ratio est, quia veritas propositionis alicuius conditionalis semper fundatur in veritate necessaria propositionis alicuius absolute, & vera est propositio hae conditionata, *Si Petrus est homo, necessario est rationalis*; quia fundatur in propositione absolute vera, *Homo est rationalis*: ergo si ab aeterno vera est propositio aliqua conditionalis, vera est propositio absoluta. Deinde, quoties praedicatum & subiectum ita sunt idem, ut vnum significet idem quod aliud, propositio vera est absolute, cum vnum sit de alterius essentia: sed in hac propositione, *Homo est animal*, praedicatum & subiectum significant idem: ergo illa propositio absolute ac sine conditione vera est.

Tertia pars asserit, propositiones illas obiectivas legi ab aeterno esse veras etiam in seipsis; video enim plures, quibusdam Doctoribus, quod illae non sint verae, nisi quatenus intentionale quoddam esse habeat in

in diuino intellectu eas cognoscente, quod admitti nullo modo debet, quia scientia est de rerum naturis in se consideratis, non autem de illis secundum esse ideale, quod in Deo habent: sed scientia versatur circa istas propositiones: ergo illæ sunt in seipsis veræ. Deinde, quod est simpliciter necessarium, semper est necessarium: obiecta illarum propositionum, necessaria sunt simpliciter, ut dixi: ergo illa sunt in seipsis semper necessaria.

Dico tertio, veritatem æternam illarum propositionum fundari duntaxat in sola identitate terminorum, non autem in vlla actualitate; id est, non in actuali, sed in essentiali connexion terminorum.

Ratio est, quia in propositionibus de tertio adiacente copula, est, significare aliquando solet actuali connexionem prædicati & subiecti, ut si dicam, *Homo est loquens*; aliquando autem significat actuali connexionem terminorum, ita ut significetur duntaxat identitas subiecti cum prædicato, id est, vnum diuersum non esse ab altero, siue de facto reperiantur in eadem natura, siue non. Identitas enim illa significata per verbum, est, non debet esse aliquid reale & actuale, neque supponere debet realitatem actuali connexioni prædicati & subiecti; sed quomodocumque illa se habeant, siue sint in statu potentialitatis, siue in statu actualitatis, sed alterum pertineat ad alterius essentiam, neque dicat aliquid diuersum. Quia tunc propositio est æternæ veritatis, quando prædicatum est de essentia, vel certe cum illo est idem; ut, *Antichristus est peccatorum*. Ergo manifestum est, propositiones illas, etiam si nullam significant actualitatem, esse tamen ab æterno veras, quia significant solum identitatem & connexionem essentiali terminorum.

Solutio primæ dubitationis. Ad primam respondeo essentias rerum creaturarum esse mutabiles quoad totam actualitatem, quam habent semper dependentem à Deo; non esse mutabiles, neque à Deo pendentes secundum connexionem & identitatem terminorum essentialium; Deus enim non potest facere ut homo, & animal rationale non idem significant; neque hinc sequitur, quod essentie illæ præcisæ existentia sint aliquid actu secundum hæc prædicata; sed tantum quod si fiant actu, exigant habere illa prædicata. Deus ab æterno est causa exemplaris in actu primo, non in actu secundo; ideo exemplatum non est actu ab æterno. Deus quoque ab æterno cognoscit omnia possibilia & omnia futura, quæ fuerunt actu nihil. Valde autem differunt hæc duo; nihil cognoscere, id est non habere vllam cognitionem; & cognoscere id quod actu est nihil, sed potest tamen esse, vel etiam erit. Falsum est dicere quod Deus ab æterno nihil cognouerit; verum est, quod cognouerit multa, quæ actu nihil fuerunt, sed erant tamen possibilia & futura in tempore.

Solutio secundæ. Ad secundam respondeo, possibilitatem non esse aliquid reale actuale, ut dicetur sequenti sectione; nunc tantum dico, Petrum possibilem non differre nunc actu à chimæra, per aliquid quod nunc sit actu, sed per aliquid quod nunc possit esse actu.

Solutio tertiæ. Ad tertiam respondeo ex dictis nuper de veritate propositionum necessariorum, distinguendo illam propositionem. Ab æterno verum est dicere, *homo est animal rationale*; si enim verbum, est, significet solum identitatem terminorum, concedo; si aliquam significet actualitatem, nego. Subiecto quod est nihil simpliciter, non possunt attribui prædicata simpliciter realia; sed subiecto quod est secundum quid reale, siue quod est possibile, possunt attribui prædicata secundum quid realia, siue quæ possunt esse actu, quamuis sint actu nihil. Essentia antequam existant, & eorum prædicata, non sunt actu, neque simpliciter realia, sed secundum quid, quatenus possunt

esse actu, quamuis ab æterno nullo modo sint actu.

Instabis primò. Identitas illa prædicati & subiecti, quæ fundat veritatem harum propositionum, vel est aliquid reale actuale ab æterno, vel non est aliquid reale. Si est aliquid reale actuale: ergo datur aliquid reale ab æterno actuale à Deo independens. Si non est aliquid reale: ergo non potest fundare veritatem realem & actuale illarum propositionum.

Respondeo identitatem illam terminorum non esse aliquid actuale ab æterno reale, sed esse aliquid ab æterno reale possibile, & hoc sufficere ut illæ propositiones sint ab æterno veræ; nam ut propositio formalis actu sit vera, sufficit ut obiectum eius sit possibile, vel futurum; est enim actu verum non per aliquid quod sit actu, sed per aliquid quod esse potest actu.

Instabis secundò. Illa propositio formalis, *Homo est animal*, actu ab æterno est vera in intellectu diuino: ergo illa identitas ab æterno est actu.

Respondeo negando consequentiam; nam ut propositio formalis sit actu vera, non requiritur ut propositio obiectiua sit actu existens, sed tantum identitas inter prædicatum & subiectum, siue illa sit actualis, siue possibilis. Quæ omnia clariora nunc erunt ex dicendis de conceptu proprio rerum possibilem.

SECTIO III.

C *Quid sit rerum possibilitas antequam existant.*

VT rectè intelligatur, quomodo rerum essentia non sint vilo modo actuales ante ipsam existentiam, necesse omnino est intelligere quid sit illas esse possibles. Potest autem sumi ens possibile vel in concreto, vel in abstracto. Possibile in concreto, est illa entitas quæ denominatur habere possibilitatem. Possibile in abstracto, seu ipsa rei possibilitas est forma ex qua oritur denominatio possibilis.

Difficultas igitur nunc est de possibili secundum utramque significationem. Primò quid sit illud quod denominatur possibile: secundò quid sit illa possibilitas, seu forma, per quam denominatur possibile.

Ratio ergo dubitandi est primò, quia illud quod denominatur possibile, non potest esse illud ipsum quod est postea existens, quin ens & non ens identificentur inuicem: res enim possibilis est non ens, res autem existens est ens; sed implicat ut ens & non ens identificentur: ergo res possibilis non potest esse illa eadem res, quæ postea est existens. Imò quod est hodie non ens, non potest cras esse ens: res possibilis est hodie non ens: ergo non potest cras esse ens, & existens. Denique de eo quod est merum nihil, non potest dici aliquid reale; res quæ non existit est non ens: ergo illa non denominatur possibilis, cum illa sit aliquid reale.

Secundò ipsa rei possibilitas, seu forma, per quam aliquid denominatur possibile, non potest esse aliud quam denominatio extrinseca ab omnipotentia Dei, per quam potest produci: ergo illa non est aliquid intrinsecum creaturæ. Probo antecedens. Nulla est conceptibilis possibilitas creata, quæ non dicat essentiali ordinem ad Deum: sed illa possibilitas primaria, quæ abstrahet ab omnipotentia Dei, erit prior ordine ad Deum, & non dicet ordinem ad eius omnipotentiam; relata enim sunt simul naturæ & cognitione: ergo possibilitas creata & primaria non est aliquid distinctum ab omnipotentia Dei. Probatur maior, quia creatura possibilis ut sic est ens per participationem ab alio: sed ens per participationem ab alio, connotat necessariò potentiam Dei: ergo creatura possibilis ut sic connotat potentiam Dei.

Tertio si possibilitas creata & primaria non est Tertia denomi